

چرا زنگ ورزش جدی گرفته نمی‌شود؟

به میدان می‌رفت. مالکی ۱۰ بازی ملی در کارنامه‌اش دارد و البته وقتی هم فوتبال را به‌صورت حرفه‌ای کنار گذاشت، باز هم از ورزش قهرمانی جدا نشد. او مربیگری را در رده امیدها، جوانان و بزرگسالان ادامه داد. یکی از بزرگترین افتخاراتش همراهی با تیم ملی ایران در جام جهانی ۱۹۹۸ فرانسه است؛ جایی که اکبر مالکی به‌عنوان یکی از اعضای کادر فنی تیم ملی روی نیمکت ایران نشست.

همه این‌ها بهانه‌ای شد برای یک گپ‌وگفت دوستانه با اکبر مالکی؛ مردی که او را به‌عنوان مربی بدن‌ساز درجه اول ورزش‌های قهرمانی و البته دبیر نمونه ورزش مدارس کشور می‌شناسیم. مالکی در مورد دوران و عمر معلمی خود در مدارس این‌گونه می‌گوید: «من ۲۵ سال کار معلمی کردم. این یکی از بزرگ‌ترین افتخارات زندگی من است. کارم را از مدرسه تکنیکوم نفیسی آغاز کردم؛ جایی که بعدها تغییر نام داد و امروز آن را به اسم مدرسه شهید سروندی می‌شناسند. این مدرسه شمایل خاصی داشت. روزها هنرستان بود و شب‌ها زیر نظر آموزش عالی کار می‌کرد. برای همین من صبح‌ها معلم ورزش بودم و در نوبت شبانه، به‌عنوان استاد و مسئول تربیت‌بدنی دانشجویان دوره لیسانس خدمت می‌کردم.»

اکبر مالکی دنیای تربیت دانش‌آموزان و البته زندگی در کنار ورزشکاران را توأمان تجربه کرده است. از او می‌پرسیم که آیا میان زنگ ورزش مدارس و شکل گرفتن یک قهرمان ملی رابطه‌ای در ۲۵ سال تدریس خود دیده است؟ مالکی این‌گونه جواب می‌دهد: «صادقانه بگویم که نه! به‌خصوص قبل از انقلاب. پیش از انقلاب می‌گفتند مدارس بعد از تعطیل شدن باید درها را ببندند. اما بعد از انقلاب که آقای فکری قائم‌مقام آموزش و پرورش شد، دستور دادند که درهای مدارس را باز نگه دارند و مدارس بعد از تعطیلی تبدیل شوند به باشگاه‌های ورزشی. این حق دانش‌آموزان بوده و هست که از محیط مدرسه به‌عنوان محل پرورش خود استفاده کند. متأسفانه ما همیشه بهانه می‌آوریم که در مدارس ما امکانات نیست. من نمی‌گویم که ما امکانات فوق‌العاده‌ای داریم، اما معتقدم که از امکانات اندک هم می‌توان بهترین بهره را برد...»

اکبر مالکی «متولد ۲۹ آبان ماه سال ۱۳۲۴ و دبیر بازنشسته ورزش مدارس تهران است. او دبیری را از سال ۱۳۵۳ آغاز کرد و در سال ۱۳۷۸ بعد از ۲۵ سال خدمت بازنشسته شد. اما این تمام زندگی اکبر مالکی نیست. او فقط یک دبیر ورزش نمونه برای دانش‌آموزان تهرانی نبود. خودش می‌گوید که بیش از ۲۰ سال فوتبال بازی کرده است. قدیمی‌ها هم خوب به یاد دارند که مالکی سال‌ها در سطح اول فوتبال ایران در تیم‌هایی مانند عقاب تهران، سپاهان اصفهان، ایران جوان و تراکتورسازی تبریز به میدان رفت.

چه حسی دارد که بازیکن تیم ملی فوتبال ایران، دبیر ورزش شما باشد؟ حتماً هیجان‌انگیز است و لذت‌بخش. سال‌های سال، دانش‌آموزان در زنگ ورزش با مردی تمرین و ورزش می‌کردند که در بهترین تیم‌های ایران

گفت‌وگو
با پیشکسوتان

پای صحبت اکبر مالکی، دبیر ورزش،
بازیکن قدیمی تیم ملی فوتبال ایران

پیام یونسی پور

اکبر مالکی در ادامه توضیح جالبی می‌دهد. او از عمر دبیری خودش نمونه می‌آورد و می‌گوید: «من شخصاً سعی کردم با کمترین امکانات ممکن بهترین پرورش را داشته باشم. معلمان ورزش باید این را درک کنند که زنگ ورزش، یک زمین و یک توپ فوتبال نیست. من سال‌ها سعی کردم که روی حرکات اصلاحی نرمش بچه‌ها کار کنم. من روی بالا بردن گردش خون در زمان تمرینات کار کردم و حتی زمانی که برف یا باران می‌بارید هم زنگ ورزش را تعطیل نکردم. بچه‌ها را به راهروی مدرسه می‌بردم و همان‌جا تمرینات را انجام می‌دادیم.»

از این دبیر بازنشسته می‌پرسیم که آیا تمرین و نرمش در راهروها باعث اعتراض سایر دبیران در کلاس‌های درس نمی‌شود؟ مالکی این‌گونه جواب می‌دهد: «به هیچ‌وجه.

من سه اصل داشتم: اول نظم، دوم بهداشت فردی و سوم بهداشت عمومی. کلاس ما چیزی کمتر از کلاس ریاضیات نداشت. دلیلی هم نداشت که کسی ناراحت شود و اعتراض کند چون ما در راهروها مزاحمت ایجاد نمی‌کردیم. یکی از تمرینات ویژه‌ای که من به شاگردانم می‌دادم، انجام ۳۰ روش طناب‌زنی بود. من خودم این روش‌ها را از یک کتاب تخصصی که به زبان آلمانی نوشته شده بود، پیدا و ترجمه کردم. طناب‌زنی هنر خاصی است که هرکسی نمی‌تواند آن را اجرا کند. اما من به شاگردانم ۳۰ روش یاد دادم.»

یکی از مهم‌ترین دغدغه‌های امروز زنگ‌های ورزش، جدی گرفته نشدن این درس است؛ موضوعی که باعث شد وزارت آموزش و پرورش هم برای اصلاح تفکر اولیا و مربیان در زمینه تربیت‌بدنی، وارد عمل شود و راهکارهایی جدید برای این موضوع بیندیشد. اکبر مالکی اما در این مورد اعتقادی جالب دارد. او می‌گوید: «من با وجود تمامی احترامی که برای معلمان ورزش کشور و همکاران خودم قائم، باید بگویم که این موضوع اول از همه به خود دبیران ورزش ما مربوط می‌شود. ما باید اول خودمان، یعنی دبیران ورزش را اصلاح کنیم. اگر توانستیم خودمان را جدی بگیریم، ارزش کاری‌مان حتی از دبیر ریاضی و فیزیک هم بالاتر می‌رود. برای شما یک نمونه می‌آورم. من یک سال برای تدریس ورزش به یکی از دبیرستان‌های شمال شهر تهران رفتم. جایی که خیلی از اولیای دانش‌آموزان تصور می‌کردند با پولی که برای شهریه فرزند خود در آن مدرسه غیرانتفاعی خرج می‌کنند، باید بهترین نمرات را در کارنامه دانش‌آموز خود ببینند. اما من در نیم‌سال اول نمرات حدود بیست درصد از دانش‌آموزان را زیر ۱۰ دادم. اولیای بچه‌ها برای

اعتراض به مدرسه آمدند و از من پرسیدند که مگر می‌شود نمره ورزش ۸ باشد؟ من گفتم ورزش هم مثل فرمول شیمی است. اگر حل نکنند، حتماً قبول نمی‌شوند.»

اما شاید بخواهید در مورد روش تدریس اکبر مالکی بدانید. او این‌گونه دانش‌آموزانش را تربیت می‌کرد: «من بین ۴۰ تا ۴۵ دقیقه روی حرکات نرمشی، هنرهای فردی و بالا بردن گردش خون کار می‌کردم. بعد حدود ۲۰ دقیقه هم فوتبال بود. البته فوتبال هم اصولی داشت. من روی هنرهای فردی بازیکنان کار می‌کردم و تمرینات گروهی انجام می‌دادیم.»

اکبر مالکی با همین روش و سخت‌گیری‌هایش سه بار به‌عنوان دبیر نمونه کشور و دو بار هم به‌عنوان دبیر نمونه تهران معرفی شده است. از او می‌خواهیم که برای دانش‌آموزان امروز خاطره‌ای از دوران

تدریسش تعریف کند. نشستن پای خاطره این دبیر بازنشسته و نمونه ورزش کشور خالی از لطف نیست: «زمانی که در دبیرستان اتحاد تدریس می‌کردم، گاهی مجبور می‌شدم به دلیل فضای محدود، سه کلاس را کنار هم داشته باشیم. من هیچ‌وقت در اول کار حضور و غیاب نمی‌کردم.

روش تدریس من این‌گونه بود که تمرین و ورزش را انجام می‌دادیم و پنج دقیقه مانده به پایان کلاس، من با یک سوت بلند، همه را به خط می‌کردم. معلم‌های کلاس‌های دیگر وقتی صدای سوت مرا می‌شنیدند، می‌دانستند که پنج دقیقه دیگر زنگ می‌خورد! یک بار داشتم حضور و غیاب می‌کردم که رسیدم به اسم یکی از بچه‌ها. اسمش را خواندم و با صدای بلند گفتم: حاضر! اما من هم با همان صدای بلند داد زدم؛ فلانی تو غایب هستی! پرسید: چرا؟ من هم گفتم: ۱۰ دقیقه پیش از پشت دیوار آمدی. تأخیر داشتی و غایبی! هیچ‌کس باورش نمی‌شد که من بین ۱۵۰ دانش‌آموز متوجه غیبت یکی از آن‌ها بشوم. اما من همیشه متوجه اتفاقاتی که در کلاس می‌افتاد بودم...»

یکی از مهم‌ترین دغدغه‌های امروز زنگ‌های ورزش، جدی گرفته نشدن این درس است؛ موضوعی که باعث شد وزارت آموزش و پرورش هم برای اصلاح تفکر اولیا و مربیان در زمینه تربیت‌بدنی، وارد عمل شود و راهکارهایی جدید برای این موضوع بیندیشد

